

Divadlo v rukou výtvarníků

Poznámky k Pražskému quadriennale

Pohled do expozice Velké Británie, která získala Zlatou trigu.

BRUSELSKÝ PAVILÓN v Parku kultury a oddechu J. Fučíka v Praze se stal opět po čtyřech letech dostavníčkem jevištních výtvarníků a architektů z celého světa. Do konce června si zde můžeme prohlédnout práce těch, kteří své tvůrčí síly věnují výtvarnému vyjádření jak dramatického odkazu klasiků, tak současných snah o zachycení našeho života. V soutěžní kolekci předkládají návrhy scén a kostýmů ve fotografiích, kresbách, náčrtech, malbách, kolážích i maketách výtvarníci z 19 zemí světa.

O tom, že výtvarná stránka jednotlivých inscenací může vypovídat o stylu divadla, není pochyb. Výtvarníci dnes úzce spolupracují s režiséry na vzniku prostoru, který by sloužil nejen herecké akci, ale zároveň vyjadřoval filozofické jádro hry, vycházel z její podstaty a výtvarně zpracovával dramatický náboj, naplňoval estetický účín i stylové zařazení. Proto má PQ význam nejen v oblasti výtvarného umění, ale především pro konfrontaci divadelního voje v jednotlivých zemích. Pražské quadriennale nám tedy nabízí obraz o divadelním světě.

Britové tentokrát vítězni

Kolekce Velké Británie na minulém quadriennale upoutala několika maketami scén, jež lze charakterizovat jako perfektní ve své jednoduchosti. Byly to práce čtyř výtvarníků, kteří za ně získali tentokrát Zlatou medaili: John Bury, Ralph Koltai, Timothy O'Brien a Tazeena Firthová. Letos k nim přibýlo dalších 14 vystavujících. Čtveřice opět udivuje úspěšností projevu, ale díla stejně stylově čistoty, výrazové jasnosti a funkční vyváženosti nalézáme i u ostatních výtvarníků. Vedle Buryho scény ke Galsworthyho Zápasu, Koltaiova Ibsenova Branda, Dyerova Vězeňského deníku, Moorové Poskytněte mi přístřeší, jsou zde i scény prodchnuté u Britů nebyvalým teplem a křehkostí — Sen noci svatojánské J. Napiera nebž Evžen Oněgin R. Dona. Loutkovou tvorbu zastupuje svými vybranými loutkami J. Carevová a neméně působivou dětsky hravou scénou k inscenaci Ravelova díla Dítě a kouzla. Ač jsou reprezentanti Velké Británie všichni podřízeni snaze o co největší sdělnost v minimálním výtvarném znaku, nabídl širokou výrazovou škálu

Zlatá za loutky

Letos poprvé se jako součást jednotlivých expozic objevují na PQ také loutky. Tvorba výtvarníků — loutkářů je vystavována jako příspěvek PQ k Mezinárodnímu roku dítěte. Poláci uvítali toto specifikum letošního ročníku a věnovali ve své kolekci místo z větší části právě loutkám. Prezентují tu loutkářství inspirované lidovým uměním — jistě nás okouzlí Krakovské jesličky, předchůdce dnešních loutkových divadel. Jako bychom se ocitli přímo na jevišti loutkového divadla — tak tu stojí připraveny, chtějíce se dát každou chvíli do pohybu — obrovské loutky v nadživotní velikosti, i ty menší, sešikované k útoku, anebo docela malé — přítulné. Všechny září všemi barvami a lákají ke hře. Stylizace lidovosti, důsledná výpravnost a tím přitažlivost pro dětského diváka při vysoké kultivovanosti dovedla mezinárodní porotu k rozhodnutí, že zlatá medaile za loutky náleží právě Polákům.

Sovětská expozice

Setkáváme se tu se starými známými — Kočergin, jehož Hamleta máme ještě z minulého PQ v paměti, přivezl tentokrát Návrat na kruhy své J. Druceho (stěny interiéru přerůstají ve stromy) a Gogolovu Revizní pohádku, Levental Kateřinu Izmajlovou a Mrtvé duše, Makušenko s Tvardovskou scénou ke Zloději uvá-

děném v Divadle leninského komсомоlu v Moskvě. D. Borovskij předkládá uschlý breštan na arkádách — scénu k Ivanovovi A. P. Čechova. Vcelku nás makety fascinují svou bezprostřední sdělností prostoupenou poezií a lyrismem. Práce mladších výtvarníků volně navazují na své vzory — i když se v každém díle samozřejmě odráží osobnost tvůrce i jeho národní tradice.

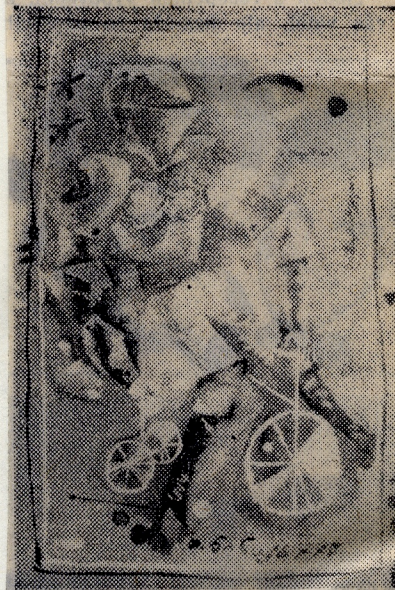
Zlatou medaili za kostým byl odměněn Teimuraz Ninua (*1948), absolvent Akademie výtvarných umění v Tbilisi. Divadelní vidění umocňuje malířským uměním, jeho návrhy kostýmů by mohly být samostatnými obrazy. Z PQ 75 si Sověti odváželi Zlatou trigu, ale ani letos nezklamali.

Japonsko tradiční i moderní

Početně zastoupená expozice země vycházejícího slunce nás seznamuje jak s domácí dramatikou, tak s výtvarným vyjádřením evropské klasiky i amerického muzikálu. Setkáme se tu jak s japonskými realiami interiéru, tak s Domem doni Bernardy, s kostýmy ke Snu noci svatojánské po imaginární scéně, jako je obrovská plachta využívaná na několik způsobů tanečníky. Tradice a modernost se tu prolíná na několika čtverecných metrech. I jevištní výtvarníci tak leccos o Japonsku vypovídá.

Belgické uvitání

Prvními, s kterými se za vstupní halou setkáme, jsou Belgičani. Při-

Kostým pro Tolstého hru Zlatý klíček v Gruzinském divadle mladých diváků navrhl Teimuraz Ninua, držitel Zlaté medaile za kostým.

vezli kolekci poměrně objemnou a velmi zajímavou. Množství maket, které jsou vždy nejpůsobivější a nejpřesnější výpovědi o scénickém tvaru, doplnili barevnými fotografiemi i diapozitivy. Prezентují Čechova, Turgeněva, Molièra, Brechta, Shakespeara i Goldoniho, stejně jako moderní autory — Anouilha, Arrabala, Giraudoux a experimentální představení, která jsou prací celých kolektivů. Vypovídá to o bohatém divadelním životě Belgičanů a o jejich smyslu pro moderní výklad klasiky a schopnosti pokoušet se o nové stylotvorné prvky.